

VIJEĆU PRIRODNO - MATEMATIČKOG FAKULTETA U PODGORICI

Predmet : Izveštaj komisije o oceni magistarskog rada kandidata Elme Pepić (specijaliste eksperimentalne biologije sa biotehnologijom i specijaliste nastave biologije na studijskom program biologije).

Veće Prirodno – matematičkog fakulteta na sednici održanoj 26.septembra 2023 . godine donelo je odluku o imenovanju komisije za ocenu magistarskog rada pod nazivom “ **Informisanost adolescenata Crne Gore o reproduktivnom zdravlju i polno prenosivim bolestima** “ , kandidata Elme Pepić (specijaliste eksperimentalne biologije sa biotehnologijom i specijaliste nastave biologije na studijskom programu biologije).

Na osnovu uvida u dostavljeni material komisija podnosi sledeći

IZVEŠTAJ

Kandidat Elma Pepić (specijalista eksperimentalne biologije sa biotehnologijom i specijalista nastave biologije na studijskom programu biologije), podnela je komisiji magistarski rad pod nazivom “ **Informisanost adolescenata Crne Gore o reproduktivnom zdravlju i polno prenosivim bolestima** “

Kratak prikaz rada :

Rad sadrži 118 strana, 24 tabele, 7 slika i 71 grafikon. Rad sadrži sledeća poglavlja : UVOD (Adolescencija i reproduktivno zdravlje, Rizično seksualno ponašanje u adolescenciji, Neželjena trudnoća u adolescenciji, Polno prenosive bolesti u adolescenciji I način prenošenja bolesti, Činioci rizičnog seksualnog ponašanja, Informisanost adolescenata o polno prenosivim bolestima, Savetovaništa za mlade), METODOLOŠKE OSNOVE ISTRAŽIVANJA I NAUČNO ISTRAŽIVAČKE METODE (Metode istraživanja I način obrade podataka, Tehnike istraživanja, Uzorak istraživanja, Vreme I mesto istraživanja ,

REZULTATI ISTRAŽIVANJA (Demografski podaci, Seksualno ponašanje adolescenata Crne Gore, Seksualna aktivnost adolescenata, Razlog stupanja u seksualne odnose, Učestalost upotrebe kontracepcijskih sredstava prilikom polnog odnosa, Ydravstveno vaspitanje u školama, Znanje I stavovi adolescenata o reproduktivnom zdravlju I najučestalijim polno prenosivim bolestima, Informisanost adolescenata Crne Gore o reproduktivnom ydravlju.)DISKUSIJA, OGRANIČENJA I DALJI PRAVCI U ISRAŽIVANJU, ZAKLJUČCI, LITERATURA, PRILOG(Anketni upitnik).

Ciljevi rada

Primarni cilj ovog rada je da se ispita stepen informisanosti adolescenata o reproduktivnom zdravlju I polno prenosivim bolestima.

Specifični ciljevi ovog rada su bili da se ispita koji su osnovni izvori informisanosti da se ispita da li medju adolescentima postoji razlika u nivou znanja o polno prenosivim bolestima I metodama kontracepcije u zavisnosti od toga da li u školama imaju predmete u kojima se mogu biti informisani o reproduktivnom zdravlju.

Primenjene naučno istraživačke metode

U ovom istraživanju korišćene su metode deskriptivne statistike i Hi – kvadrat test. U istraživanju je korišćena metoda pismenog anketiranja. Anketni upitnik je sadržao 40 pitanja zatvorenog tipa.

Istraživanje je sprovedeno školske 2020/2021 godine u školama centralnog, južnog I severnog regiona Crne Gore. U ovom istraživanju je učestvovalo 284 učenika iz srednjih škola, uzrasne dobi od 15 do 19 godina.

Upitnik se sastoji iz tri dela. , pitanja o seksualnom iskustvu, pitanja o stavovima koji se odnose na seksualne odnose, abortus,ii polno prenosive bolesti I treći deo koji se odnosi na izvore informisanosti adolescenata o reproduktivnom zdravlju.

Učenici su bili podeljeni u manje grupe u nekoliko učionica da bi se obezbedila anonimnost prilikom ispunjavanja anketnog listića.

S obzirom na osetljivost teme koja se istraživala istraživač je napravio dobar izbor pitanja koji ne bi izazvao ni najmanji stepen nelagodnosti prilikom popunjavanja anketnog lista od strane adolescenata s ciljem dobijanja kvalitetnijih podataka.

Rezultati istraživanja

Osim sociodemografskih podataka u ovom istraživanju je ispitan stepen u zdravlju, ocene kvaliteta emotivne veze, kao I razloga I vremena stupanja u polne odnose.. Značajno je ispitivanje stavova adolescenata o očuvanju reproduktivnog zdravlja I zaštite od polno prenosivih bolesti.

Rezultati iz ovog istraživanja su pokazali da seksualna aktivnosz ispitivanih adolescenata nije u velikom procentu (38,7%).

Postoji značajna razlika u odnosu na pol . Mladići češće stupaju u polne odnose (u 15 godina) u odnosu na devojke. (u 17 godina)

Uočena je statistički značajna razlika u odnosu na pol I region u informisanosti o reproduktivnom zdravlju kod ispitivanih adolescenata.

Statistički je značajna razlika u informisanosti o reproduktivnom zdravlju kod učenika koji u u obrazovnom programu imaju zastupljene teme o reproduktivnom zdravlju.

Uočena su četiri značajna izvora informisanosti anketiranih adolescenata – internet, prijatelji, tv-program i film.

Najveći procenat adolescenata stupa u seksualne odnose u uyrasnoj dobi od 15 i 16 godina dok kod adolescenata ženskog pola je stupanje u polne odnose u 18 i 19 godina.

Anketirane adolescentkinje iz južno primorskog regiona su značajno seksualno aktivnije od svojih vršnjakinja severnog regiona.

Kontraceptivnu zaštitu koristi 75% adolescenata starosne dobi od 15 godina a 28,6% adolescenata starosna dobi od 19 godina.

U odnosu na pol statistički je značajna razlika u upotrebi kontraceptivne zaštite, (50,6% mladića i 32,3% devojaka koristi kontraceptivnu zaštitu.).

Veliki procenat adolescenata smatra da se seksualno obrazovanje treba uvesti u obrazovni program (79,4% u centralnom region, 77,2% u južnom region i 70,9% u severnom region).

Prema istraživanjima se uočava da anketirani adolescenti imaju veoma slabo znanje o polno prenosivim bolestima. Za polno prenosivu bolest koja izaziva kancer grlića materice (HPV) 69,7% adolescenata nije znalo koji je uzročnik ove teške bolesti.

Za 100% sigurnu zaštitu od neželjene trudnoće i od polno prenosivih bolesti 74,3% ispitanika nije znalo tačan odgovor.

Najveći broj učenika iz sva tri regiona nije dalo tačne odgovore ili su odgovorili da ne znaju o abortusu i polno prenosivim bolestima.

Nakon sprovedenog istraživanja i prikupljenih podataka sledi da je glavni izvor informisanosti adolescenata internet (85,9%), prijatelji (70,1%), TV (54,6%), predstavnici institucija 50,4%).

Od ukupnog broja anketiranih adolescenata najveći broj onih koji koriste kontraceptivnu zaštitu je uzrasne dobi od 15 godina (75%), a najmanji broj je onih u uzrasnoj dobi od 19 godina (28,6%). Kontraceptivnu zaštitu samo ponekad koristi više od 50% adolescenata uzrasne dobi od 19 godina.

U ovim istraživanjima je uočljiva nedovoljna informisanost adolescenata o polno prenosivim bolestima. Čak 73,2% srednjoškolaca nije znalo da Gonoreja izaziva neplodnost kod žena, 66% adolescenata nije znalo da je HPV infekcija asimptomatska, 59,5% nije znalo da je Hlamidija najučestalija polno prenosiva infekcija, a 65,5% adolescenata nije znalo koliko traje inkubacija HIV virusa.

Sto se tiče primene PAPA testa najviše tačnih odgovor (36,3%) je bilo u centralnom region dok 66% adolescenata severnog regiona nije znalo odgovor.

Zabrinjavajući je rezultat da značajan broj adolescenata (63%) nije znalo koliko traje inkubacija virusa koji uzrokuje AIDS što svakako nije mali procenat netačnih odgovora , ako se uzme u obzir da se radi o opšte poznatoj bolesti i činjenici da su ispitivani adolescent iz mnogih predmeta kao i iz biologije već upoznati o kliničkoj slici ove bolesti.

Zaključci o realizovanim istraživanjima

Na osnovu istraživanja koja su sprovedena s ciljem sticanja uvida u informisanost adolescenata Crne Gore o reproduktivnom zdravlju i polno prenosivim bolestima došlo se do sledećih zaključaka :

- Seksualna aktivnost anketiranih srednjoskolaca manja je u odnosu na regionalna i svetska istraživanja , 38% srednjoškolaca se izjasnilo da su seksualno aktivni, dok veći broj srednjoškolaca 62% nisu stupili u seksualne odnose.
- U odnosu na pol statistički je značajna razlika stupanja u seksualne odnose ,55,2% dečaka je stupilo u polne odnose a devojčica 22%. Većina je stupila

- u polne odnose sa 18 godina (30%). U ovom istraživanju ne postoji značajna razlika stupanja u polne odnose medju regionima.
- Odgovorno seksualno ponašanje ispitivanih adolescenata ogleda se i redovnim korišćenjem kontraceptivne zaštite prilikom polnih odnosa . Rezultati ovog istraživanja se poklapaju sa mnogim svetskim rezultatima , 45% anketiranih srednjoškolaca koristi kontraceptivnu zaštitu pri svakom polnom odnosu. U odnosu na pol primećena je statistički značajna razlika , 50,6% mladića koristi kontraceptivnu zaštitu a devojaka samo 32,3%.
- 75,2% srednjoškolaca smatra da bi seksualno vaspitanje trebalo uvesti u obrazovni system.
- Na osnovu ovog istraživanja može se zaključiti da su adolescenti najbolje informisani o kontraceptivnim metodama, načinu sprečavanja neželjenih trudnoća, abortusu, vremenu kada se treba posetiti ginekolog.
- Veliki procenat anketiranih adolescenata nije znalo o znacaju PAPA testa u dijagnostici polno prenosivih bolesti, da je apstinencija najsigurniji način zaštite i od polno prenosivih bolesti i od neželjene trudnoće (74,3%).
- Nedovoljna je informisanost adolescenata o polno prenosivim bolestima tako da 73,2% srednjoškolaca nije znalo da Gonoreja izaziva neplodnost kod žena i muškaraca, 59,5% nije znalo da je Hlamidija najučestalija
 - Polno prenosiva infekcija, 65,5% ispitanika nije znalo koliko traje inkubacija HIV virusa,.
 - Glavni izvor informisanosti adolescenata o reproduktivnom zdravlju je preko interneta (85,9%). Roditelji i škola nisu glavni izvori informisanosti za adolescente koji su učestvovali u ovom istraživanju.
 - Može se zaključiti iz dobijenih rezultata da je znanje anketiranih srednjoškolaca nedovoljno i zabrinjavajuće je da mladi ljudi sa nedovoljnim znanjem o reproduktivnom zdravlju već sa 15 godina i ranije stupaju u seksualne odnose a većina njih ne koristi kontraceptivnu zaštitu.
 - Iz istraživanja se može zaključiti da je reproduktivno zdravlje adolescenata ugroženo u većem stepenu. Treba unaprediti znanje mladih ljudi o

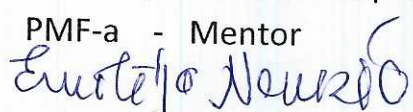
njihovom reproduktivnom zdravlju i na taj način ih sačuvati od rizičnih posledica na njihovo reproduktivno zdravlje.

Zaključni stav i predlog

Na osnovu priloženog magistarskog rada zaključujemo da je kandidat u potpunosti realizovao sve ciljeve postavljene na početku i u toku izrade ovog rada. Komisija pozitivno ocenjuje ovaj rad i predlaže da se magistarski rad kandidata Elme Pepić Pepić (specijalista eksperimentalne biologije sa biotehnologijom i specijalista nastave biologije na studijskom programu biologije), pod nazivom **“ Informisanost adolescenata Crne Gore o reproduktivnom zdravlju i polno prenosivim bolestima ”** prihvati kao uspešno završen magistarski rad i omogući kandidatu da pristupi odbrani magistarskog rada pred komisijom.

U Podgorici 03.10.2023.godine

ČLANOVI KOMISIJE

1. Dr.Emilija Nenezić-red.prof.
PMF-a - Mentor

2. Dr.Agima Ljaljević-red.prof
Medicinskog fakulteta-Predsednik

3. Dr.Svetlana Perović- red.prof.
PMF-a - Član

4. Dr..Andjelka Šćepanović –van.prof.
PMF-a - Član

5. Dr. Slavica Vujović – van.prof.
PMF-a - Član
